

# Vellykket etablering af efterafgrøder

Det gælder om at få gode efterafgrøder, der blandt andet gør noget godt for jorden og den efterfølgende afgrøde. Hvis det er en lovpligtig eller målrettet efterafgrøde skal den desuden leve op til kravene. Undersåning som udlæg eller såning før høst er oplagte muligheder, hvis det gribes rigtig an

Det er altid en udfordring at få veletablerede efterafgrøder, hvad enten det er en lovpligtig, en målrettet eller en frivillig efterafgrøde.

De to førstnævnte skal være så veletablerede, at de kan leve op til lovkravene. Men der er jo ingen grund til at købe dyre frø, hvis det ikke lykkes, når man vil dyrke frivillige efterafgrøder. Så uanset årsagen til, at der skal være efterafgrøde, gælder det om at få en god etablering, så de gavner jorden mest mulig.

## Før eller efter høst af afgrøden

Fra praktiske erfaringer ved vi, at jo tidligere, en efterafgrøde etableres godt,

jo større chance er der for, at den lever op til det forventede.

Tidlig etablering er mest effektiv enten i foråret som undersåning eller ved udspredding i den stående afgrøde inden høst af hovedafgrøden.

Det er oftere meget sværere at få en tidlig etablering efter høst af hovedafgrøden, fordi høsten kan blive forsinket af vejr og vind. Det så vi for alvor i 2017, hvor etablering af efterafgrøder var en stor udfordring, specielt i den nordlige del af landet.

Mit råd er derfor, at efterafgrøderne om mulig enten undersås som udlæg i vårsæd eller udspreddes før høst.

Men der er selvfølgelig flere forhold,

man skal være opmærksom på. Det gælder ikke mindst forekomsten af agersnegle.

Ofte er snegle dog ikke et problem i marker, hvor man udlægger efterafgrøder i forbindelse med såning af vårsæd. Men hold alligevel øje med sneglene - man kan blive overrasket.

## Hold skarpt øje med sneglene

Før jeg skriver noget om valg af arter inden for efterafgrøder, vil jeg komme med lidt gode råd om hvordan, man kan holde øje med forekomsten af snegle i markerne.

Det er selvfølgelig ikke muligt at kontrollere hver eneste kvadratmeter for

Her er der gang i efterafgrøden, og med bælgplanter iblandet er det en god, frivillig efterafgrøde, der leverer noget godt til jorden og den efterfølgende afgrøde.



snegle. Men man kan godt få et passende indtryk ved at holde øje et antal steder i de marker, hvor der er erfaring med og størst risiko for snegle.

For eksempel kan man et stykke tid før, man vil sprede efterafgrøde i en stående afgrøde, lave nogle pletter, hvor man sår en eller flere arter, der spirer hurtigt. For så kan man se, om de bliver ædt lige så hurtigt, som de fremspirer. Eksempelvis Structurator eller olieræddike spirer meget hurtigt - og er det meget tørt, kan man vande pletten ved såning.

Viser det sig, at der er snegle, kan man jo udsprede SluXX sammen med frøene til efterafgrøden.

Fælder til at fange snegle er ikke altid så sikre at bruge.

### Bedst at udlægge i vårbyg

I princippet kan man undersøge sin efterafgrøde i alle vårsåede afgrøder. Men det nemmeste og sikreste er i vårbyg.

Havre er ofte meget tæt og kan skygge en efterafgrøde ihjel. Vårhvede er til gengæld meget åben, og her kan efterafgrøden blive for voldsom - hvilket kan give høstbesvær.

Det er også muligt at så efterafgrøde i hestebønner.

Hvis man vil undersøge (eller udlægge, som det hed før i tiden) en efterafgrøde i vårsæd, anbefaler jeg alm. rajgræs af en plænetype. Gerne en sildig af slagsen, som vokser langsomt og ikke bliver for stor inden høst.

Hundegræs kan være svært at slippe af med igen i det pløjefri system og ital. rajgræs og rajsvingler anbefaler jeg heller ikke, da de kan give meget besvær efterfølgende.

Har man erfaring for, at vårbyggen bliver for kraftig og undertrykker græsset for meget, så reducerer eventuelt udsædsmængden af vårbyg eller gå op på dobbelt rækkeafstand.

### Prøv med kløver og cikorie

Hvis det er en frivillig efterafgrøde, man vil etablere, kan der eksperimenteres med at iblande forskellige typer bælglplanter til den alm. rajgræs. En anden mulighed er også at iblande cikorie.

Græsset er under alle omstændigheder godt, fordi det har et stort rodnet, som

gavner jordstrukturen og giver en god opbygning af organisk materiale (kulstof) i jorden.

Inden for bælglplanter er der eksempelvis mulighed for at blande med hvidkløver, rødkløver og serradel for at nævne de mest almindelige arter. Især rødkløver kan blive meget stor ved en sen høst af en tynd hovedafgrøde. Så tilpas udsædsmængden efter det.

Specialkonsulenterne kan give flere råd om muligheder og udsædsmængder i de frivillige efterafgrøder.

### Bekæmpelse af ukrudt

Hvor der kun er undersøgt græs, er der ikke problemer med at bekæmpe almindeligt forekommende, to-kimbladet ukrudt.

Men lige så snart, der er andre arter i som eksempelvis bælgæd eller cikorie, er det en anden snak. Så er der meget få midler til rådighed, som kan tage ukrudtet uden at skade bælgæden.

De to midler, der kan anvendes, er enten Fighter eller Harmony. Spørg din konsulent om doseringer.

### Udnyt de gode dage

Hvis du i stedet for at undersøge en efterafgrøde vil udsprede efterafgrøden før høst i en stående afgrøde, skal du også være meget opmærksom på flere forhold:

- hvis det er tørt, så hold øje med vejret og vent, til der er eller vil falde regne
- sørg for at bruge udstyr, der vittærlig kan sprede ud på den bredde, du ønsker
- hold øje med forekomsten af snegle før udspreddning

Der er også meget stor forskel på, hvor godt frø spirer ved udspreddning oven på jorden. Under tørre forhold spirer eksempelvis Structurator (og vikke) næsten 100 procent, mens olieræddike kun spirer 5-10 procent ved udspreddning.

Terra Gold blandingerne kvitterer også for god fugt på jordens overflade, hvis de spredes ud inden høst.

Hvis der er mistanke om forekomst af snegle, kan det eventuelt være en idé at iblande rug, som spirer hurtigt, og som sneglene er helt vilde med at æde.

Af Kasper Holm Kristensen,  
specialkonsulent, LMO



Her er en meget veletableret Terra Gold Humus.